

ЗАТВЕРДЖЕНО
19 лютого 2016 р.

_____ **ДУХНЕНКО В.Б.**
к.т.н., директор ТОВ "РА "Експерт-Рейтинг",
член УТФА

_____ **ШАПРАН В.С.**
к.е.н., Голова рейтингового комітету
ТОВ "РА "Експерт-Рейтинг", член УТФА

Початкові положення

Методичне забезпечення в ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" створювалось (оновлювалось) у відповідності до «Правил визначення уповноваженим рейтинговим агентством рейтингової оцінки за Національною рейтинговою шкалою», що затвердженні рішенням НКЦПФР №17 від 12.01.2016 та зареєстровані у Міністерстві юстиції 03 лютого 2016 р. за № 182/28312. Відповідно до вищезазначеного документу, *«Рейтингова методологія — сукупність документів, які визначають критерії визначення рейтингової оцінки уповноваженим рейтинговим агентством за Національною шкалою, у тому числі визначають порядок проведення аналізу емітента та його цінних паперів на предмет відповідності ознакам фіктивності. Рейтингова процедура — документ, який визначає послідовність дій з присвоєння, оновлення, призупинення та відкликання рейтингової оцінки за Національною шкалою».*

Тому методичне забезпечення рейтингового процесу у ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" складається з таких компонентів:

1. Методика визначення рейтингової оцінки.
 - 1.1. Рейтингова процедура.
 - 1.2. Принципи та критерії визначення рейтингової оцінки.
2. Шкала кредитних рейтингів.
3. Інформаційне забезпечення рейтингового процесу.
4. Порядок проведення аналізу емітента та його цінних паперів на предмет відповідності ознакам фіктивності.
5. Уникнення конфлікту інтересів при визначенні кредитного рейтингу.
6. Застереження щодо використання тексту компонентів методичного забезпечення рейтингового процесу у ТОВ РА "Експерт-Рейтинг".

Агентство на наступний робочий день після затвердження методики визначення рейтингової оцінки публікує її у форматі **.pdf на власному Web-сайті у мережі Інтернет та надсилає до НКЦПФР протягом 5 робочих днів.

1. Методика визначення (оновлення) рейтингової оцінки

1.1. Рейтингова процедура — документ, який визначає послідовність дій з присвоєння, оновлення, призупинення та відкликання рейтингової оцінки за Національною шкалою. Послідовністю дій присвоєння, оновлення, призупинення та відкликання рейтингової оцінки є:

1. Укладання договору про присвоєння та оновлення рейтингової оцінки.
2. Визначення відповідальної особи (відповідальних осіб) за присвоєння та оновлення рейтингової оцінки. Відповідальними особами в ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" за присвоєння та оновлення рейтингової оцінки є:
 - голова рейтингового комітету;
 - профільний аналітик, який є членом рейтингового комітету;
 - інші члени рейтингового комітету.
3. Голова рейтингового комітету приймає інформацію, надану суб'єктом рейтингування, та призначає профільного аналітика, який є відповідальним за підготовку проекту рейтингового звіту. Проект рейтингового звіту доступний для ознайомлення всім членам рейтингового комітету.
4. Під час підготовки рейтингового звіту відбувається аналіз наданої суб'єктом рейтингування інформації, у тому числі регулярної та особливої інформації емітента та інформації, перелік якої наведено у пункті даного документу «3. Інформаційне забезпечення рейтингового процесу», а також іншої інформації, що є в наявності у уповноваженого рейтингового агентства щодо суб'єкта рейтингування, з періодичністю не рідше ніж раз на 6 місяців.
5. За результатами аналізу профільним аналітиком ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" відбувається підготовка проекту рейтингового звіту, який повинен відображати основні результати аналізу агентства. Проект рейтингового звіту виноситься на обговорення рейтингового комітету.
6. Рейтинговий комітет ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" є уповноваженим органом щодо прийняття рішення про присвоєння рейтингової оцінки або оновлення рейтингової оцінки шляхом її підтвердження або зміни, призупинення або відкликання присвоєної рейтингової оцінки. На засіданні рейтингового комітету відбувається обговорення проекту рейтингового звіту. Будь-який член рейтингового комітету у разі підтримки більшістю голосів членів рейтингового комітету має можливість внести зміни у проект рейтингового звіту. Проект рейтингового звіту, якщо проект потребує доопрацювання, може розглядатись рейтинговим комітетом кілька разів. Результати засідання рейтингового комітету оформлюються протоколом та засвідчуються підписом директора ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" та печаткою ТОВ РА "Експерт-Рейтинг".
7. Рейтинговий звіт надається суб'єкту рейтингування для ознайомлення. Якщо присвоєна та оновлена рейтингова оцінка не влаштовує суб'єкт рейтингування і він має підстави вважати, що в ході рейтингової процедури не були враховані

істотні фактори, що впливають на рейтингову оцінку, суб'єкт рейтингування має право протягом 5 робочих днів після одержання рейтингової оцінки подати обґрунтовану заяву та документи до рейтингового комітету ТОВ РА "Експерт-Рейтинг". Після аналізу заяви і документів рейтинговий комітет протягом 5 робочих днів після одержання документів для оскарження приймає рішення з присвоєння або оновлення рейтингової оцінки, що не підлягає подальшому оскарженню в уповноваженому рейтинговому агентстві, проте може бути оскаржене в установленому законодавством порядку. До прийняття рішення про присвоєння рейтингової оцінки за результатом розгляду оскарження публікація присвоєної та оновленої рейтингової оцінки не здійснюється.

8. У разі наявності зауважень з боку суб'єкта рейтингування до змісту рейтингового звіту, але при цьому суб'єкт рейтингування згодний з рейтинговою оцінкою, зауваження суб'єкта рейтингування також розглядаються на додатковому засіданні рейтингового комітету, який приймає колегіальне рішення про доцільність внесення змін до змісту рейтингового звіту більшістю голосів.

9. Опублікування ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" рейтингової оцінки відбувається відповідно до чинного законодавства:

- розміщення на Web-сайті ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" в глобальній інформаційній мережі Інтернет (www.expert-rating.com) протягом не більше ніж 10 робочих днів з дати присвоєння рейтингової оцінки, її оновлення, а також розміщення рейтингового звіту з урахуванням вимог законодавства про інформацію;
- надання до Комісії у формі та порядку, затверджених НКЦПФР;
- щомісячного опублікування в обраному друкованому засобі масової інформації (бюлетень «Цінні папери України»), який визначено в договорі, присвоєних або оновлених рейтингових оцінок у відповідному місяці;
- інформація щодо обраного ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" друкованого засобу масової інформації підлягає розміщенню на сайті агентства в глобальній інформаційній мережі Інтернет протягом 5 робочих днів з дати обрання відповідного друкованого засобу масової інформації.

10. Оновлення присвоєної рейтингової оцінки проводиться ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" відповідно до умов договору:

- в разі надходження інформації, що є підставою для перегляду рейтингу(-ів);
- в разі звернення суб'єкта рейтингування;
- на регулярній основі за результатами звітного кварталу, якщо інше не передбачено договором ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" із суб'єктом рейтингування, але не рідше ніж за результатами 6 місяців з моменту останнього оновлення рейтингу.

11. Послідовність дій ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" з оновлення присвоєної рейтингової оцінки наступна:

- інформація від суб'єкта рейтингування та (або) із публічних джерел надходить до рейтингового комітету;
- профільний аналітик готує проект інформації про оновлення рейтингу, який обговорюється та затверджується на засіданні рейтингового комітету та надсилається суб'єкту рейтингування;
- у разі відсутності об'єктивних зауважень з боку суб'єкта рейтингування інформація про оновлення кредитного рейтингу публікується відповідно до положень пункту 9 параграфу 1.1 цього документу;
- у разі наявності зауважень з боку суб'єкта рейтингування до змісту інформації про оновлення рейтингу ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" діє відповідно до пункту 8 параграфу 1.1 цього документу.

12. Зміст рейтингового звіту, що публікується, та інформації про оновлення рейтингу відображає основні фактори, на які звертає увагу ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" при прийнятті рішення про оновлення рейтингу. Регулярність оновлення рейтингового звіту та кількість оновлень рейтингу протягом календарного року визначає рейтинговий комітет ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" на колегіальній основі, але в межах, встановлених чинним законодавством.

Рейтинг може бути відкликаний у зв'язку з тим, що позичальник не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин.

Агентство може призупинити рейтинг (як проміжний етап перед його можливим відкликанням), що може бути відкликаний у зв'язку з тим, що позичальник не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин.

1.2. Принципи та критерії визначення рейтингової оцінки

Загальним принципом визначення та оновлення рейтингової оцінки є колегіальність. Профільний аналітик після підготовки рейтингового звіту або інформації про оновлення рейтингу надає її на розгляд рейтингового комітету. Рішення приймається рейтинговим комітетом простою більшістю голосів. У разі принципової незгоди із рішенням рейтингового комітету член рейтингового комітету повинен занести до протоколу засідання Комітету особливу думку.

Обираючи показники, за якими проходить вивчення факторів, що впливають на кредитний рейтинг лізингової або факторингової компанії (надалі — *Компанії*), агентством встановлені наступні принципи:

- аналітик повинен надавати перевагу тим показникам, які мають стандартизований розрахунок та можуть порівнюватись з середнім значенням по ринку;
- у разі наявності достовірної інформації про особливості обліку в Компанії тих або інших операцій аналітик може вносити корективи у розрахунок тих або інших показників, повідомляючи про це Компанію, рейтинговий комітет, а потім визначаючи це у рейтинговому звіті або інформації про оновлення рейтингу;

Оцінка діяльності лізингових або факторингових компаній проводиться по групах критеріїв:

1. Ринкова частка і ділова активність.
2. Диверсифікація бізнесу компанії.
3. Фінансовий стан компанії.
4. Якість лізингового (або факторингового) портфелю.
5. Дохідність лізингового (або факторингового) портфелю.
6. Додаткові критерії.

Розбивка груп факторів здійснена в т.ч. і для структурування звіту. Профільний аналітик може коригувати зміст рейтингового звіту, виходячи із специфіки діяльності Компанії.

1. Ринкова частка і ділова активність

Ринкова частка Компанії визначається за вартістю лізингового (факторингового) портфелю. Агентство може проводити аналіз як на базі спеціалізованих операцій, так, наприклад, ринку лізингу автомобілів або ринку лізингу сільськогосподарської техніки. Рішення профільного аналітика залежить від впливу поточної кон'юнктури ринку та здатності Компанії виконувати власні плани.

Велика частка ринку (більше 5%) є позитивним фактором при сталій якості портфелю і економічному зростанні. При економічній кризі і зниженні якості лізингового (або факторингового) портфелів велика частка ринку навпаки є негативним фактором впливу на ризики Компанії.

Ділова активність Компанії у сегменті лізингу визначається чистим доходом, але додатково аналітик вивчає обсяги нового бізнесу, тобто вартість устаткування та іншого майна, яке було передано у лізинг. За сприятливою економічною кон'юктурою зростання нового бізнесу Компанії є позитивним фактором.

Ділова активність у сегменті факторингу вивчається через аналіз динаміки чистого доходу Компанії, проте у разі необхідності данні про таку динаміку потрібно розбивати на три категорії: прибуток від факторингової діяльності, продаж боргів іншим особам, інкасація взятих у факторинг боргів.

2. Диверсифікація бізнесу компанії

Як правило на першому етапі агентство проводить ідентифікацію Компанії, а саме у якому сегменті бізнесу вона працює. Виділяють три категорії компаній:

- універсальна;
- орієнтована на роздрібний бізнес;
- орієнтована на корпоративний бізнес.

Ідентифікація відбувається після вивчення середньої вартості договору лізингу або факторингу за останні три роки. Після ідентифікації типу Компанії та вивчення кількості її клієнтів робиться висновок щодо клієнтської диверсифікації її бізнесу.

Також може враховуватись рівень диверсифікації за галузями лізингових або факторингових операцій: ІТ, автомобілі, комерційний транспорт тощо.

3. Фінансовий стан Компанії

Фінансовий стан Компанії вивчається відповідно до класичних моделей аналізу, які викладені у **Рейтинговій методології та процедурі для оцінювання компаній не фінансового сектору**, а саме підпункти 2, 3, 4 пункту 1.2 «Принципи та критерії (фактори) визначення рейтингової оцінки».

Під час оцінок особливо слід звертати увагу, що лізингові або факторингові Компанії можуть мати, наприклад, низький коефіцієнт автономії у порівнянні із компаніями не фінансового сектору. Через таку специфіку увага профільного аналітика агентства зміщується у бік здатності Компанії згенерувати доходи від свого бізнесу, завдяки якому можна обслуговувати наявні борги.

4. Якість лізингового (або факторингового) портфелю

Якість лізингового (факторингового) портфелю вимірюється відсотком вартості контрактів, за якими лізингоотримувач або боржник прострочив платежі. Якщо більше третини портфелю Компанії знаходиться у проблемному стані і Компанія відноситься до класу корпоративних або універсальних, агентство починає вивчати структуру проблемного портфелю за строками затримки від місяця до року.

Після вивчення розміру проблемного портфелю агентство співвідносить його із резервами, які сформувала лізингова (факторингова) Компанія на покриття проблемної заборгованості. При виявленні браку резервів, на виявлену суму зменшується операційний прибуток Компанії.

5. Дохідність лізингового (або факторингового) портфелю

Дохідність лізингового (факторингового) портфелю визначається як співвідношення між платежами, які отримані від клієнтів, та вартістю

лізингового портфелю. Порівняння можуть проводитись як на базі кварталу, півріччя, так і року. Базою для порівняння можуть бути поточні ринкові кредитні ставки або середньозважена вартість позикових ресурсів для Компанії. Якщо позики для Компанії коштують дорожче ніж приносить її лізинговий (факторинговий) портфель, такий факт може негативно впливати на кредитний рейтинг Компанії.

Також агентство порівнює фінансові доходи та фінансові витрати Компанії, враховуючи, що частина лізингових платежів є повернення частки вартості об'єкту лізингу. Перевищення фінансових доходів над фінансовими витратами лізингової (факторингової) Компанії у довгостроковому періоді й на регулярній основі є однією із ознак можливості підтримки рейтингу інвестиційного рівня.

6. Додаткові критерії, які можуть прийматись агентством до уваги при оцінці:

- менеджмент Компанії та його досвід у лізинговій або факторинговій діяльності;
- наявність підтвердженої негативної інформації щодо аудитору Компанії;
- особливості системи управління персоналом Компанії та її агентами у сфері продажів;
- особливості управління регіональними підрозділами Компанії;
- наявність філій та представництв за межами України і ризику у їх діяльності;
- при оцінці облігацій, які тільки будуть випущені та відображені на балансі Компанії, у пасивах враховується, як вони вплинуть на обсяг зобов'язань емітента.

7. Політика при врахуванні зовнішньої підтримки від акціонерів

Зовнішня підтримка враховується агентством за методом визначення типу акціонеру Компанії (перелік від найвищої до найнижчої):

- Міжнародні фінансові або промислові групи з активами більше 100 млрд. доларів США та кредитним рейтингом міжнародних рейтингових агентств вище A-;
- Компанія з підтримкою іноземних держав, кредитний рейтинг яких вище України;
- Компанія з підтримкою від держави Україна;
- Компанія з підтримкою іноземних держав, кредитний рейтинг яких нижчий України;
- Банк із іноземним капіталом;
- Банк з вітчизняним капіталом;
- Страховики великих національних бізнес-груп;
- Страховики невеликих національних бізнес-груп;
- Страховики, що контролюються фізичними особами.

Агентство має підстави вважати підтримку від акціонера високою та коригувати кредитний рейтинг Компанії тільки у разі наявності у минулих періодах факту (фактів) підтримки Компанії з боку акціонеру(-ів). Позитивно слід сприймати такі фактори, що підвищують ймовірність підтримки:

- публічні заяви представників акціонерів про поповнення статутного фонду або надання коштів Компанії на умовах субординованого (пільгового) боргу;
- наявність у порядку денному зборів акціонерів питання про збільшення статутного фонду;
- наявність зареєстрованої емісії акцій, тощо.

У разі, якщо критерії або сукупність критеріїв не підлягають кількісній оцінці, така оцінка проводиться експертним шляхом учасниками рейтингового комітету, виходячи з рейтингової шкали, за якою проводиться оцінка.

2. Шкала кредитних рейтингів

ТОВ «РА «Експерт-Рейтинг» визначає кредитні рейтинги лізингових (або факторингових) Компаній та їх облігацій за національною шкалою, що затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 26 квітня 2007 р. № 665.

Таблиця А

Національна рейтингова шкала відповідно до Постанови КМУ №665 від 26.04.2007, довгострокові кредитні рейтинги

Інвестиційні рівні	
uaAAA	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAAA характеризується найвищою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами
uaAA	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами
uaA	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaBBB	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
Спекулятивні рівні	
uaBB	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBB характеризується кредитоспроможністю нижчою ніж достатня порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaB	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaB характеризується низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Дуже висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaCCC	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaCCC характеризується дуже низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Потенційна вірогідність дефолту
uaCC	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaCC характеризується

	високою вірогідністю дефолту
uaC	Позичальник очікує дефолт за борговими зобов'язаннями
uaD	Дефолт. Виплата відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями позичальника припинена без досягнення згоди з кредиторами щодо реструктуризації заборгованості до настання строку платежу.

Таблиця Б

**Національна рейтингова шкала відповідно до
Постанови КМУ №665 від 26.04.2007, короткострокові кредитні рейтинги**

Інвестиційні рівні	
uaK1	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується найвищою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника дає змогу запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaK2	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника достатньо високий для того, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaK3	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника задовільний для того, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
Спекулятивні рівні	
uaK4	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника недостатній для того, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaK5	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується дуже низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника не дає змоги запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaKD	Позичальник оголосив дефолт за борговими зобов'язаннями

У разі застосування Національної рейтингової шкали можуть використовуватися такі додаткові позначення:

"-" або "+" — проміжні категорії рейтингу відносно основних категорій;

(*pi*) — рейтинги, визначені на підставі використання лише публічної інформації;

відкликаний — рейтинг, відкликаний у зв'язку з тим, що позичальник не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин;

призупинений — рейтинг, що може бути відкликаний (як проміжний етап перед його можливим відкликанням) у зв'язку з тим, що позичальник не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин.

Співвідношення між довгостроковим й короткостроковим кредитним рейтингом встановлюється по кожному конкретному суб'єкту рейтингування (емітенту) і залежності від забезпеченості його ліквідністю, бізнес-циклу, результатів аналізу платіжного календаря.

3. Інформаційне забезпечення рейтингового процесу

Інформаційне забезпечення рейтингового процесу в ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" враховує вимоги чинного законодавства України, включаючи вимоги

«Правил визначення уповноваженим рейтинговим агентством рейтингової оцінки за Національною рейтинговою шкалою», що затвердженні рішенням НКЦПФР №17 від 12.01.2016.

До інформації, яку повідомляє суб'єкт рейтингування уповноваженому рейтинговому агентству, відноситься регулярна та особлива інформація емітента:

- прийняття рішення про розміщення цінних паперів на суму, що перевищує 25 відсотків статутного капіталу;
- прийняття рішення про викуп власних акцій;
- факти лістингу/делістингу цінних паперів на фондовій біржі;
- отримання позики або кредиту на суму, що перевищує 25 відсотків активів емітента;
- зміна складу посадових осіб емітента;
- зміна власників акцій, яким належить 10 і більше відсотків голосуючих акцій;
- рішення емітента про утворення, припинення його філій, представництв та інших відокремлених підрозділів;
- рішення вищого органу емітента про збільшення або зменшення розміру статутного капіталу;
- порушення справи про банкрутство емітента, винесення ухвали про його санацію;
- рішення вищого органу емітента або суду про припинення або банкрутство емітента;
- накладення арешту на банківські рахунки емітента;
- знищення майна на суму, що перевищує 10 відсотків розміру статутного капіталу емітента;
- участь емітента в холдингових компаніях, фінансово-промислових групах, інших об'єднаннях або припинення участі в них;
- учинення правочинів на суму, що перевищує 10 відсотків суми вартості активів емітента;
- дроблення або консолідація акцій емітента;
- значні зміни в номенклатурі послуг, вартість яких становить не менше 25 відсотків доходу від реалізації послуг емітента;
- пред'явлення позову до емітента в розмірі, що перевищує 10 відсотків розміру статутного капіталу;
- річні звіти емітента;
- накладення фінансових санкцій на суму, що перевищує понад 10 відсотків розміру статутного капіталу емітента;
- накладення Комісією штрафів на емітента;
- отримання, відкликання або анулювання ліцензії, патентів або інших документів дозвільного характеру, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності емітента.

При прийнятті рішень про визначення та оновлення кредитних рейтингів за національною шкалою аналітики ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" також перевіряють інформацію за публічними базами даних:

- Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України;
- Єдиний реєстр судових рішень;
- загальнодоступні бази даних НКЦПФР, податкових органів, органів внутрішніх справ (за наявності) та інших баз даних органів влади і місцевого самоврядування, доступ до яких не обмежений законодавством.

Також об'єктом обов'язкового аналізу є вся публічна звітність Компанії, що повинна ним публікуватись за вимогами регулятора (щоквартально та щорічно) та (або) за власною ініціативою Компанії. А також звітність лізингової (або факторингової) Компанії перед Нацкомфінпослуг.

У разі, якщо емісія облігацій Компанії забезпечена додатковими гарантіями, агентство вивчає фінансову звітність такого поручителя (гаранта) та всю публічну фінансову інформацію, яка наявна по юридичній особі-поручителю. При аналізі звітності поручителя(-ів) агентство використовує ті ж самі послідовності дій та принципи аналізу і його інформаційного забезпечення, встановлені агентством для певного типу юридичної особи (банк / страховик / підприємство не фінансового сектору).

4. Порядок проведення аналізу емітента та його цінних паперів на предмет відповідності ознакам фіктивності

1) Встановлений агентством факт відсутності емітента за місцезнаходженням. Під місцезнаходженням агентство розуміє не адресу, записану в ЄДР, а адресу суб'єкта рейтингування, яка вказана у договорі на рейтингове обслуговування. Якщо в процесі регулярного обміну документами із суб'єктом рейтингування виникає ситуація, коли він вибуває із старої адреси, але не повідомляє нову, агентство вважає факт відсутності Компанії за адресою місцезнаходження підтвердженим документально разом із поверненням поштових відправлень.

2) Неподання емітентом до НКЦПФР регулярної річної інформації або регулярної квартальної інформації протягом двох кварталів поспіль, затримка в публікації річного звіту Компанії на 20 робочих днів і більше. (У разі наявності такої інформації у агентства.)

3) Непроведення акціонерним товариством загальних зборів акціонерів протягом двох років поспіль та/або неутворення органів управління акціонерного товариства, визначених законодавством, протягом року з дня реєстрації НКЦПФР звіту про результати розміщення акцій серед засновників акціонерного товариства. Систематична зміна голови правління та голови наглядової ради Компанії (більше 2 разів на рік) без поважних причин.

4) Перевищення співвідношення капіталізації емітента до розміру річного операційного доходу більше ніж у 5 разів відповідно до фінансової звітності Компанії, яка опублікована у кварталному або річному форматі.

5) Перевищення співвідношення капіталізації емітента до вартості чистих активів такого емітента більш ніж у 2 рази відповідно до фінансової звітності емітента, яка опублікована у кварталному або річному форматі.

6) Переважну частку активів Компанії (більше ніж 80 відсотків) складають цінні папери емітентів, яких НКЦПФР визнала фіктивними, або за якими відкриті справи по підозрі у маніпуляції цінами (у разі наявності доступу до цієї інформації).

7) Кількість працівників емітента станом на кінець звітного періоду становить менше 5 осіб відповідно до фінансової звітності емітента, поданої до НКЦПФР, або органів статистики станом на кінець звітного періоду.

8) Середньомісячні витрати емітента на оплату праці в середньому на одного працівника є меншими двохкратного мінімального розміру заробітної плати, визначеного законодавством на дату складання фінансової звітності Компанії, відповідно до такої звітності.

9) Низький рівень (менше 1% від розміру активів Компанії) або відсутність операційного прибутку станом на кінець фінансового року.

У разі доведення 3 із 9 критеріїв емітент буде вважатись таким, що має високий ризик фіктивної діяльності.

5. Уникнення конфлікту інтересів при визначенні кредитного рейтингу

У своїх діях з уникнення конфлікту інтересів ТОВ ПА "Експерт-Рейтинг" керується чинним законодавством та Кодексом поведінки для кредитно-рейтингових агентств IOSCO (CODE OF CONDUCT FUNDAMENTALS FOR CREDIT RATING AGENCIES).

Додатково, з метою уникнення конфлікту інтересів, агентство у своїй діяльності впроваджує такі принципи:

- колегіальність прийняття рішень про присвоєння, оновлення, призупинення та відкликання кредитних рейтингів;
- невторчання директора ТОВ ПА "Експерт-Рейтинг", який відповідає за комерційну частину роботи агентства, у процес прийняття рішення про присвоєння та оновлення кредитного рейтингу;
- максимальна можлива прозорість рейтингового процесу через публікацію рейтингових звітів та інформацію про регулярне оновлення кредитних рейтингів.

6. Застереження щодо використання тексту компонентів методичного забезпечення рейтингового процесу в ТОВ РА "Експерт-Рейтинг"

Текст методики є власністю ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" та (або) фізичних осіб, які працюють у агентстві. Зареєстровані авторські права, що передані у використання агентству, підлягають захисту з боку агентства відповідно до договору про передачу прав. Копіювання або розповсюдження тексту методики без письмової згоди ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" — заборонене. Використання методики для досліджень, текст яких підлягає публікації, — заборонене. У разі використання тексту методики з метою наукових досліджень, посилання на ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" є обов'язковим.

Методологія та процедура, викладені у даному документі, розроблені відповідно до чинного законодавства, яке діяло на момент складання документів. У разі змін вітчизняного законодавства або міжнародних норм та правил, ТОВ РА "Експерт-Рейтинг" враховуватиме такі зміни у своїй діяльності без внесення змін у методологію або процедуру.